

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 18.5.2022 r.
COM(2022) 240 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

„Oszczędność energii w UE”

1. WPROWADZENIE

Oszczędzanie energii, tzn. zmniejszanie jej zużycia poprzez sygnały cenowe, środki w zakresie efektywności energetycznej lub dobrowolne starania, może być często najtańszym, najbezpieczniejszym i najczystszy sposobem zmniejszenia naszej zależności od przywozu paliw kopalnych z Rosji. Ponadto mniejsze zużycie energii zwiększa bezpieczeństwo dostaw, ułatwia spełnienie wymogów dotyczących magazynowania i stanowi podstawę transformacji w kierunku czystej energii.

Dobrowolne ograniczenie niepotrzebnego zużycia energii oraz szybkie wdrożenie środków w zakresie efektywności energetycznej zmniejszą wielkość niedoborów gazu i ropy w przypadku zakłócenia dostaw tych surowców z Rosji. Z tego względu jest to kluczowy element stabilizujący rynki i zapobiegający dalszej zmienności cen. W perspektywie średnio- i długoterminowej oszczędność energii przyczyniłaby się do obniżenia cen energii oraz skutecznego reagowania na nagłe wzrosty cen i niedobory dostaw.

Oszczędność energii bezpośrednio obniża nasze rachunki za energię i zwiększa odporność naszej gospodarki. Wysokie ceny energii pochodzącej z paliw kopalnych uderzają już w gospodarstwa domowe oraz wszystkie sektory przemysłu, od usług po produkcję i od rolnictwa po transport. W przypadku osób doświadczających ubóstwa energetycznego, gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, a także energochłonnych sektorów przemysłu zmuszają one do podejmowania niekomfortowych decyzji o rezygnacji z korzystania z energii. Wyższe ceny energii wpływają również na względną konkurencyjność przedsiębiorstw, co może wywołać efekt domina w odniesieniu do zatrudnienia i dochodów.

W ostatnim roku, w ramach pakietu „Gotowi na 55” oraz wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu, Komisja zaproponowała zwiększenie ambicji w zakresie efektywności energetycznej do końca tego dziesięciolecia. Mimo że propozycję tę opracowano głównie z myślą o wspieraniu dekarbonizacji gospodarki UE, zakłada ona również inne istotne korzyści, takie jak większe bezpieczeństwo energetyczne, niższa emisja gazów cieplarnianych oraz mniejsze zanieczyszczenie powietrza i wyczerpywanie się zasobów naturalnych.

Wdrożenie pełnego pakietu „Gotowi na 55” zmniejszyłoby nasze zużycie gazu o 30 % (co odpowiada 100 mld m³) do 2030 r. Ponad jedna trzecia tej wartości pochodziłaby z realizacji unijnego celu w zakresie efektywności energetycznej, przedstawionego we wniosku o przekształcenie dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej. Osiągnięcie tego celu byłoby możliwe dzięki wdrożeniu odpowiednich wniosków dotyczących polityki w zakresie efektywności energetycznej, takich jak przekształcenie samej dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej, przekształcenie dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, przepisów dotyczących ekoprojektu i etykietowania energetycznego, a także innych instrumentów polityki mających wpływ na zużycie energii, takich jak normy emisji CO₂ dla nowych pojazdów, unijny system handlu uprawnieniami do emisji (ETS) oraz proponowany nowy ETS dla budynków i transportu drogowego.

Wdrożenie tych polityk zapewniłoby strukturalne zmniejszenie zużycia energii. Teraz, w obliczu inwazji Rosji na Ukrainę, zmiany te powinny nastąpić jeszcze szybciej, aby zwiększyć odporność i niezależność energetyczną UE.

Jednocześnie stosunkowo szybko można uzyskać znaczną oszczędność energii dzięki dobrowolnym wyborom. W najnowszym sprawozdaniu IPCC¹ podkreślono, że zmiany naszego stylu życia i zachowania mogą przyczynić się do znacznego zmniejszenia zużycia energii. Decyzja o obniżeniu temperatury ogrzewania, bardziej ekonomicznej jeździe samochodem, przejściu na transport publiczny i aktywną mobilność, bardziej efektywnym korzystaniu z urządzeń gospodarstwa domowego i klimatyzacji oraz wyłączaniu światła może przynieść znaczne, krótkoterminowe oszczędności².

W związku z tym w niniejszym planie „Oszczędność energii w UE” przyjęto podejście dwutorowe:

- (1) osiągnięcie natychmiastowych oszczędności energii poprzez dobrowolne wybory oraz
- (2) przyspieszenie i intensyfikacja strukturalnych, średnio- i długoterminowych środków w zakresie efektywności energetycznej.

Oba te podejścia będą wymagały wsparcia w postaci skutecznych ram finansowych i struktury zarządzania.

2. OSIĄGNIĘCIE NATYCHMIASTOWYCH OSZCZĘDNOŚCI ENERGII POPRZECZ WYBORÓW OSOBISTE

Ze względu na obecną sytuację geopolityczną i rynkową nie możemy pozwolić sobie na zwleknięcie z wprowadzeniem istotnych środków strukturalnych w zakresie efektywności energetycznej. Ważne jest, aby w czasie trwania obecnego kryzysu szukać natychmiastowych możliwości zmniejszenia zużycia energii. W krótszej perspektywie większość tych możliwości będzie wynikać z dobrowolnych wyborów, a niektóre z nich – jeśli doprowadzą do zmiany przyzwyczajeń – mogą się utrzymać także w średnim i długim okresie.

Wybory te powinny skupiać się przede wszystkim na tych obszarach, w których można uzyskać największe oszczędności zużycia gazu i ropy. Gaz ziemny jest wykorzystywany głównie do ogrzewania i odpowiada za około 42 % energii zużywanej do ogrzewania pomieszczeń w sektorach mieszkaniowym i gospodarstwach domowych. Kolejnym najważniejszym paliwem kopalnym wykorzystywanym do ogrzewania jest ropa naftowa, której udział wynosi 14 %, podczas gdy udział węgla to około 3 %. Paliwa kopalne wykorzystywane w transporcie stanowią 288 mln ton ekwiwalentu ropy naftowej

¹ IPCC 2022, „Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change. Contribution of Working Group III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [„Zmiana klimatu 2022: Łagodzenie zmiany klimatu. Wkład trzeciej grupy roboczej w szóste sprawozdanie oceniające Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu”].

² „Analysis of behaviour change due to electricity crisis: Japanese household electricity consumer behaviour since the earthquake” [„Analiza zmiany zachowań wywołanej kryzysem energetycznym: zachowania konsumentów energii elektrycznej w japońskich gospodarstwach domowych od czasu trzęsienia ziemi”], Murakoshi i in., 2013. „Can Rationing Affect Long Run Behavior? Evidence from Brazil” [„Czy racjonowanie może wpływać na zachowania w długim okresie? Dane z Brazylii”], Costa, 2012. Zob. także „Policies for energy conservation and sufficiency: Review of existing policies and recommendations for new and effective policies in OECD countries” [„Polityka w zakresie oszczędności i samowystarczalności energetycznej: Przegląd istniejących polityk i zalecenia dotyczące nowych i skutecznych polityk w państwach OECD”], Bertoldi, 2022 (<https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2022.112075>).

rocznie, czyli zaspokajają 93 % potrzeb energetycznych sektora transportu. Transport lotniczy i żegluga są niemal całkowicie uzależnione od paliw kopalnych, natomiast paliwa te odpowiadają za 93 % zużycia energii w transporcie drogowym i 23 % w kolejowym. Około 25 % ruchu samochodów osobowych odbywa się w środowisku mobilności miejskiej.

W związku z tym kluczowymi sektorami, w których można uzyskać znaczne oszczędności krótkoterminowe, są: ogrzewanie w gospodarstwach domowych i usługach oraz transport i mobilność, z pewnym dodatkowym potencjałem krótkoterminowym w sektorach przemysłu. Działania mające na celu natychmiastowe zmniejszenie zużycia gazu są szczególnie istotne, ponieważ wszelkie oszczędności, które można poczynić na wczesnym etapie, pomogą w uzupełnieniu zapasów, a tym samym zmniejszą zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw w sezonie zimowym. Jednocześnie ważna jest również oszczędność energii elektrycznej, ponieważ gaz, ropa naftowa i węgiel wykorzystuje się także do produkcji energii elektrycznej. Największe zmniejszenie zużycia ropy naftowej można prawdopodobnie osiągnąć poprzez ograniczenie korzystania z samochodów prywatnych i podróży lotniczych, a także poprzez bardziej efektywną jazdę samochodów ciężarowych.

Takie wybory mogą zmniejszyć zapotrzebowanie na energię, co pomoże ograniczyć przywóz paliw kopalnych i uniknąć poważniejszych niedoborów, a w konsekwencji wprowadzenia środków ograniczających wraz ze wszystkimi wynikającymi z nich konsekwencjami gospodarczymi i społecznymi.

Oczywiście zmiany są już podyktowane obecnymi wysokimi cenami rynkowymi, ponieważ gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa szukają sposobów na ograniczenie wzrostu rachunków za energię. Takie oszczędności wynikające z potrzeby rynku mogą jednak z różnych powodów okazać się niewystarczające. Podmioty mogą nie być świadome najlepszych możliwości oszczędzania. Uzyskanie najlepszych wyników może wymagać koordynacji działań. Sprawiedliwość i solidarność również nie zawsze są gwarantowane: osoby zamożniejsze niekoniecznie muszą dostosować swoje zachowanie. Inni, w szczególności osoby należące do najuboższych grup społecznych, mogą być zmuszone do zastosowania dotkliwych środków. Ponadto ceny rynkowe niekoniecznie będą powodować starania odpowiednie z punktu widzenia celów REPowerEU.

W związku z tym rodzaje działań wspierających, które można podjąć, można podzielić na:

- **działania informacyjne** – mające zapewnić, aby różni użytkownicy energii rozumieli znaczenie zmniejszenia zapotrzebowania na energię i wiedzieli, co mogą zrobić, aby się do tego przyczynić;
- **działania zachęcające i wspierające** – mające pomóc użytkownikom energii w ich staraniach na rzecz zmniejszenia zużycia energii, na przykład poprzez oferowanie rabatów na zakup najbardziej wydajnych urządzeń.

Główną zaletą zmian wprowadzanych za pomocą tego rodzaju środków jest to, że ich wpływ na zużycie energii jest natychmiastowy, nie wymagają one żadnych (lub bardzo niewielkich) inwestycji wstępnych, a jedynie niewielkiej zmiany przyzwyczajęń, co nie ma wpływu na dobrobyt lub wpływ ten jest bardzo ograniczony, ponieważ zmiany tej dokonują tylko ci, którzy chcą dokonywać takich wyborów i mogą to zrobić.

Takie środki będą miały głównie charakter dobrowolny i będą opierać się na dobrej woli oraz na skutecznym informowaniu użytkowników energii o najbardziej efektywnych krokach, jakie mogą podjąć. Ponieważ główne zastosowania gazu i ropy naftowej są

stosunkowo ograniczone (głównie ogrzewanie w przypadku gazu i transport w przypadku ropy naftowej), komunikaty mogą być stosunkowo dobrze ukierunkowane.

Przekazywanie obywatelom ukierunkowanych informacji jest niezbędne, aby mogli oni dokonywać świadomych wyborów. Odpowiednie komunikaty powinny być przekazywane w odpowiednim czasie. Prawdopodobnie będzie to oznaczać niewielką liczbę szeroko ukierunkowanych działań opartych na dostępnych informacjach.

Działania te muszą podejmować zaufane instytucje, które dobrze znają lokalne uwarunkowania i potrafią zaangażować szeroką część społeczeństwa w konkretne działania. Państwa członkowskie są często najlepiej przygotowane do promowania tego typu działań w zakresie oszczędności energii w odpowiednim czasie i z uwzględnieniem warunków lokalnych. Kluczową rolę mają do odegrania władze lokalne, na przykład poprzez lokalne, regionalne i krajowe agencje energetyczne, Porozumienie Burmistrzów oraz misję „100 inteligentnych miast neutralnych dla klimatu” do 2030 r.

Działania informacyjne można również wesprzeć poprzez włączenie do programów nauczania umiejętności związanych z oszczędzaniem energii oraz propagowanie zdobywania tych umiejętności w sektorach, które są kluczowe dla osiągnięcia ambitnych celów planu REPowerEU.

Dość duża liczba państw członkowskich podjęła już działania mające na celu wykorzystanie potencjału krótkoterminowych oszczędności energii³, ale nadal można zrobić więcej. Aby wesprzeć te wysiłki, w ramach wspólnej kampanii Komisji i MAE „Odgrywam moją rolę” przekazywane są proste informacje na temat kilku kluczowych kroków, które osoby prywatne i firmy mogą podjąć dobrowolnie, jeśli to możliwe, aby przyczynić się do zmniejszenia przywozu energii z Rosji.

Ponadto, aby wspierać konsumentów w wyborze najbardziej efektywnych urządzeń, Komisja uruchamia interfejs klienta w bazie danych EPREL (europejski rejestr produktów do celów etykietowania energetycznego)⁴. Komisja pracuje również nad kampanią informacyjną mającą na celu dostarczenie informacji podnoszących świadomość oraz materiałów, które inne organy będą mogły wykorzystywać do przekazywania informacji osobom fizycznym. Państwa członkowskie powinny również w pełni wykorzystywać dostępne im możliwości propagowania efektywności energetycznej, takie jak obniżone stawki VAT na wysokowydajne systemy ogrzewania, zapewnienie, aby ceny energii zachęcały do przechodzenia na pompy ciepła oraz zachęcanie do zakupu bardziej wydajnych urządzeń. Państwa członkowskie będą najbardziej kompetentne do określenia najsukurszych i najsprawniejszych rozwiązań dostosowanych do ich własnej sytuacji.

Można rozważyć wiele konkretnych, natychmiastowych zaleceń – w załączniku przedstawiono rodzaje środków, w tym orientacyjny szacunkowy potencjał oszczędności, a najważniejsze z nich podsumowano w tabeli poniżej⁵.

³ Na przykład belgijski rząd rozpoczął kampanię „J'ai un impact/ik heb impact”, której celem jest osiągnięcie krótkoterminowych oszczędności energii w związku z kryzysem w Ukrainie. Włochy ogłosiły decyzję o obniżeniu temperatur ogrzewania i chłodzenia w budynkach publicznych.

⁴ Więcej informacji można znaleźć pod adresem: <https://eprel.ec.europa.eu/screen/home>

⁵ Przedstawiona szacunkowa oszczędność energii jest oparta na różnych źródłach i zależy od szeregu czynników, w tym od stopnia, w jakim poszczególne osoby reagują na kampanie reklamowe i informacyjne oraz inne zachęty. W związku z tym należy je traktować wyłącznie jako wskazówkę co

	Oszczędność ropy naftowej (Mtoe)	Oszczędność gazu (mld m3)
Środki w zakresie oszczędności gazu		
Oszczędności wynikające z obniżenia temperatury ogrzewania, wyłączenia ogrzewania w nieużywanych pomieszczeniach, zapobiegania przeciągom itp.	≈1,5	≈6
Przekazywanie informacji o utrzymywaniu temperatury kotła kondensacyjnego poniżej 60 stopni i zachęcanie obywateli do sprawdzenia swoich kotłów.		≈3
Informacje o konserwacji kotłów, prostych środkach izolacji, uszczelnianiu, montażu zaworów termostatycznych na grzejnikach i regulatorów ogrzewania oraz zachęta do podjęcia działań.	≈0,3	≈1
Rozważenie modyfikacji cen energii i wprowadzenie progresywnych struktur taryf oraz innych rozwiązań zachęcających do oszczędzania energii i przechodzenia z gazu na energię elektryczną.		≈1
Przemysł		
Zachęcanie do przeprowadzania audytów energetycznych i wdrażania działań mających na celu unikanie utraty ciepła w procesach wysokotemperaturowych oraz wspieranie odchodzenia od energii pochodzącej z paliw kopalnych.		≈2
Środki dotyczące transportu		
Zalecenie ograniczenia prędkości na autostradach.	≈8	
Zachęcanie do chodzenia pieszo, jazdy na rowerze, korzystania z transportu publicznego i mikromobilności na obszarach miejskich.	≈5	
Zachęcanie do korzystania z transportu kolejowego.	≈2	
Potencjał ilustracyjny	≈16	≈13

MAE szacuje, że tego typu krótkoterminowe środki dotyczące gazu mogłyby doprowadzić do **zmniejszenia o 5 % (końcowego) zużycia gazu (około 13 mld m3)** w ciągu roku. Podobnie, w zależności od państwa członkowskiego i jego ogólnego zapotrzebowania na usługi transportowe, dzięki środkom można byłoby uzyskać zmniejszenie (końcowego) zużycia ropy naftowej o maksymalnie **5 % (około 16 Mtoe)**, jednocześnie nie uniemożliwiając koniecznych podróży.

Wspierając te starania, Komisja:

- opracuje kampanię w kontekście reakcji UE na skutki wojny Rosji z Ukrainą i wysokie ceny energii, której celem będzie podniesienie świadomości i zapewnienie materiałów do wykorzystania przez inne organy;
- będzie rozpowszechniać informacje o kampanii „Odgrywam moją rolę” dotyczącej działań na rzecz oszczędności energii skierowanych do osób indywidualnych oraz współpracować z grupami zainteresowanych stron w celu zwiększenia zasięgu tych działań informacyjnych i osiągnięcia jak największego efektu;

do możliwej względnej wielkości efektu na poziomie UE. Ponadto skutki tych działań mogą się pokrywać.

- uruchomi interfejs klienta w bazie danych EPREL (europejski rejestr produktów do celów etykietowania energetycznego), aby wspierać konsumentów i zamawiających w wyborze najbardziej efektywnych urządzeń.

3. PRZYSPIESZENIE I INTENSYFIKACJA STRUKTURALNYCH, ŚREDNIO- I DŁUGOTERMINOWYCH ŚRODKÓW W ZAKRESIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ

Obecne unijne cele w zakresie efektywności energetycznej w znacznym stopniu przyczyniają się do realizacji ambitnych celów klimatycznych UE. Cel 20-20-20 oraz określone w prawie o klimacie cele klimatyczne na 2030 r. stanowią wyraźne przykłady tego, że środki w zakresie efektywności energetycznej umożliwiły jednocześnie osiągnięcie wzrostu gospodarczego i zmniejszenie zużycia energii oraz odegrały istotną rolę w realizacji celu redukcji emisji gazów cieplarnianych. Jak potwierdzają badania naukowe⁶, polityka w zakresie efektywności energetycznej przyniosła również szersze korzyści, które w różnym stopniu można wyrazić w wartościach pieniężnych. Obejmują one takie aspekty, jak ograniczenie ubóstwa energetycznego, poprawa stanu zdrowia i dobrobytu, zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz poprawa bezpieczeństwa energetycznego.

Państwa członkowskie ustanowiły niezbędne ramy i rozwiązania instytucjonalne, aby zrealizować swoje poprzednie i obecne cele w zakresie efektywności energetycznej. W celu zapewnienia zgodności tych ambicji z ogólnymi celami UE wprowadzono strukturę zarządzania za pośrednictwem krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu. Obecnie pilnie potrzebne jest przyspieszenie poprawy efektywności energetycznej w celu zwiększenia odporności UE. W sytuacji, w której wyższe ceny energii powodują skrócenie okresu zwrotu z inwestycji w efektywność energetyczną, istnieje potrzeba wznowienia starań na rzecz usunięcia ograniczeń płynności i informacji, które utrudniają takie opłacalne inwestycje.

Dzięki pracy wykonanej w ciągu ostatniego dziesięciolecia, to zwiększenie starań nie powinno wymagać tworzenia nowych struktur ani organów. Na przykład wszystkie państwa członkowskie dysponują długoterminowymi strategiami renowacji, duże przedsiębiorstwa mają obowiązek przeprowadzania audytów energetycznych co cztery lata, a także podjęto starania w zakresie odpowiedniego szkolenia i zapewnienia jakości. Zwiększenie tempa poprawy efektywności energetycznej może jednak wymagać wzmocnienia istniejących zasobów, na przykład w celu zapewnienia doradztwa i informacji, a także mechanizmów umożliwiających zwiększenie inwestycji prywatnych.

Dzięki obecnie obowiązującym unijnym przepisom dotyczącym ekoprojektu i etykietowania energetycznego osiągnięto obniżenie rocznego zużycia energii przez produkty objęte tymi przepisami o 10 %, co znacznie zmniejszyło zapotrzebowanie na energię pierwotną w UE i obniżyło koszty ponoszone przez konsumentów. We wniosku Komisji dotyczącym rozporządzenia w sprawie ekoprojektu dla zrównoważonych produktów⁷ rozszerzono ogólne zasady dotyczących ekoprojektu, aby objąć nimi jak najszerszą gamę produktów. Ponieważ wykorzystanie materiałów w produktach ma istotny wpływ na zużycie energii, te nowe ramy prawne pozwolą znacznie zwiększyć oszczędności energii dzięki poprawie efektywności energetycznej i materiałowej.

⁶ Zob. na przykład <https://combi-project.eu/>

⁷ COM(2022) 142 final.

3.1. Wskaźnik wyższego unijnego celu w zakresie efektywności energetycznej

We wniosku Komisji o przekształcenia dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej z lipca 2021 r. określono wyższy cel w zakresie efektywności energetycznej, wynoszący 9 % do 2030 r. (w porównaniu ze scenariuszem odniesienia na 2020 r.).

W 2021 r. Komisja przeprowadziła także badanie potencjału oszczędności energii środków w zakresie efektywności energetycznej, które wykazało, że potencjał oszczędności ekonomicznych w 2030 r. może wynieść nawet 13 % zużycia energii końcowej (752 Mtoe), jeżeli UE zintensyfikuje finansowanie i starania na rzecz efektywności energetycznej. Z tego samego badania⁸ wynika, że potencjał techniczny w zakresie oszczędności energii może wynosić nawet 19 % zużycia energii końcowej (696 Mtoe).

Zgodnie z komunikatem w sprawie REPowerEU z 8 marca dalsze modelowanie scenariusza REPowerEU⁹ przy strukturalnie wyższych cenach gazu prowadzi również do osiągnięcia opłacalnego celu w zakresie efektywności energetycznej na poziomie 13 % w 2030 roku.

3.2. Możliwe umocnienie środków w zakresie efektywności energetycznej

W związku z koniecznością przyspieszenia procesu uniezależniania się Unii od przywozu paliw kopalnych państwa członkowskie powinny rozważyć przyspieszenie realizacji istniejących środków w zakresie efektywności energetycznej i wdrożenie nowych środków. Każde państwo członkowskie będzie wiedziało najlepiej, gdzie skoncentrować swoje starania, a ponadto istnieją wyraźne obszary na poziomie UE, w których wspólne podejście może przynieść wartość dodaną.

W trwającym procesie współdecydowania o różnych elementach pakietu „Gotowi na 55” współustawodawcy mogą umocnić ramy regulacyjne dla efektywności energetycznej w perspektywie krótkoterminowej oraz w celu uzyskania większych oszczędności energii w perspektywie średnio- i długoterminowej w kontekście REPowerEU, uwzględniając:

- **ambitniejsze cele związane z krajowym obowiązkiem oszczędności energii;**
- wprowadzenie **zobowiązań w celu zapewnienia, aby w kluczowych sektorach nastąpiło zwiększenie** efektywności energetycznej, zaprzestano dotowania technologii wykorzystujących paliwa kopalne, konsekwentnie propagowano technologie wykorzystujące energię odnawialną oraz aby nastąpił szybki rozwój technologii i urządzeń energooszczędnych;
- usprawnienie **wdrażania wyników audytów energetycznych** w celu zapewnienia, aby wprowadzano opłacalne środki oraz aby przedsiębiorstwa (w szczególności MŚP) i inne jednostki, takie jak organy publiczne, które nie podlegają obowiązkowi przeprowadzania audytów energetycznych, były zachęcane do przeprowadzania takich audytów i działania w oparciu o ich wyniki. W tym kontekście należy również uwzględnić ośrodki przetwarzania danych oraz wykorzystanie ciepła odpadowego;

⁸ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/511bb328-f8b9-11eb-b520-01aa75ed71a1/language-en>

⁹ SWD(2022) 230 final

- **wprowadzenie dodatkowych minimalnych norm charakterystyki energetycznej budynku** w celu przyspieszenia renowacji obejmujących również systemy ogrzewania (i chłodzenia), z odpowiednio ambitnymi harmonogramami oraz **ustanowienie ścieżki poprawy klasy budynków o najgorszej charakterystyce energetycznej** w świadectwie charakterystyki energetycznej z „klasy G” do „klasy D”;
- **wycofanie dotacji państw członkowskich dla kotłów na paliwa kopalne w budynkach** najpóźniej od 2025 r. (biorąc pod uwagę, że w większości sytuacji takie zachęty są sprzeczne z art. 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie etykietowania energetycznego) i zachęcanie do przekierowania ich na systemy wsparcia dla pomp ciepła;
- **zaostrożenie krajowych wymogów dotyczących efektywności energetycznej (i efektywnego gospodarowania zasobami) nowych budynków** poprzez wymogi dotyczące systemów ogrzewania oraz wprowadzenie norm dotyczących zerowej emisji przed 2030 r. (przed 2027 r. w przypadku budynków publicznych);
- **zaostrożenie krajowych wymogów dotyczących systemów ogrzewania w istniejących budynkach** z uwzględnieniem gruntownych renowacji i wymiany kotłów oraz podłączenia do efektywnych systemów ogrzewania na obszarach gęsto zaludnionych. Towarzyszyłoby temu ustalenie bardziej rygorystycznych limitów dotyczących ekoprojektu dla systemów ogrzewania na poziomie UE, co oznaczałoby, że 2029 r. będzie datą zakończenia wprowadzania do obrotu „samodzielnych” kotłów na paliwa kopalne oraz równoległej zmiany skali etykiet energetycznych (do roku 2025/2026), w wyniku której kotły i inne urządzenia na paliwa kopalne otrzymałyby niższą klasę efektywności energetycznej. Takie środki w ramach dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, ekoprojektu i etykietowania energetycznego będą stanowiły zachętę do rozpowszechniania pomp ciepła i przyczynią się do osiągnięcia celu, jakim jest podwojenie liczby instalacji pomp ciepła;
- **Wprowadzenie krajowych zakazów stosowania kotłów na paliwa kopalne w istniejących i nowych budynkach poprzez określenie wymogów dotyczących źródeł ciepła w oparciu o emisję gazów cieplarnianych lub rodzaj wykorzystywanego paliwa.** Chociaż w wersji przekształconej dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków wprowadzono jasną podstawę prawną dla takich krajowych zakazów, aby wyeliminować obecną niepewność prawa, istniejące ramy legislacyjne stwarzają już możliwość wprowadzenia takich środków, które są już wprowadzane przez kilka państw członkowskich.

W perspektywie średnio- i długoterminowej **istotne będzie również dalsze zwiększanie efektywności energetycznej w transporcie** w celu zmniejszenia zużycia ropy naftowej, zachęcania do przechodzenia na wydajne alternatywne źródła energii odnawialnej oraz zwiększania efektywności energetycznej transportu, na przykład poprzez:

- aerodynamiczną modernizację pojazdów ciężkich i instalacji do połączenia przyczep chłodniczych; dłuższe samochody ciężarowe z ekoprojektem, takie jak urządzenia aerodynamiczne na przyczepach;
- uwzględnienie dalszych wymogów dotyczących ekoprojektu lub wyższych celów w zakresie efektywności energetycznej pojazdów i przyczep w ramach zbliżającej

się zmiany norm emisji CO₂ dla nowo sprzedawanych pojazdów ciężarowych, który ma nastąpić w grudniu 2022 r.;

- zachęcanie do wprowadzania bezemisyjnych pojazdów ciężkich oraz zwiększanie potencjału oszczędności energii w przypadku dłuższych i cięższych samochodów ciężarowych w ruchu transgranicznym w Unii Europejskiej w ramach zbliżającej się zmiany dyrektywy w sprawie obciążeń i wymiarów;
- zwiększenie wykorzystania transportu kombinowanego przynoszącego oszczędność energii w ramach zbliżającej się zmiany dyrektywy w sprawie transportu kombinowanego.

W związku z powyższym Komisja:

- Proponuje zwiększenie do 13 % wiążącego celu określonego w dyrektywie w sprawie efektywności energetycznej;
- zwraca się do Parlamentu i Rady o rozważenie, podczas trwających negocjacji, odpowiednich środków przedstawionych powyżej w celu zapewnienia dodatkowych oszczędności i zwiększenia efektywności energetycznej budynków poprzez dyrektywę w sprawie charakterystyki energetycznej budynków oraz dyrektywę w sprawie efektywności energetycznej;
- zwraca się do Parlamentu i Rady o podtrzymanie ambicji określonych we wniosku Komisji dotyczącym rozporządzenia w sprawie ekoprojektu dla zrównoważonych produktów¹⁰, których szybka realizacja zapewni dalsze oszczędności energii dzięki zwiększeniu efektywności energetycznej i efektywnego gospodarowania zasobami w odniesieniu do szerokiej gamy produktów;
- rozważy inicjatywę ustawodawczą mającą na celu zwiększenie udziału pojazdów bezemisyjnych we flocie samochodowej podmiotów publicznych i przedsiębiorstw powyżej określonej wielkości;
- przedstawi pakiet legislacyjny w sprawie ekologizacji transportu towarowego.

Komisja wzywa również państwa członkowskie do szybkiego przyjęcia reformy przewidzianej w rozporządzeniu w sprawie jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej dotyczącej modernizacji zarządzania ruchem lotniczym w Europie, mając na uwadze znaczne korzyści wynikające z mniejszego spalania paliwa, które byłyby możliwe dzięki większej efektywności lotów.

4. FINANSOWANIE

Jeżeli chodzi o finansowanie efektywności energetycznej i renowacji budynków, dobrym punktem wyjścia są inwestycje przedstawione w krajowych planach odbudowy i zwiększania odporności (RRP), przy czym w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) na takie inwestycje przeznaczono ponad 67 mld EUR. Największą część wsparcia finansowego przeznaczono na renowację budynków (głównie mieszkalnych i publicznych), a następnie na budowę budynków energooszczędnych, natomiast wnioski o wsparcie dotyczące efektywności energetycznej w MŚP, przemyśle

¹⁰ COM(2022) 142 final.

i budynkach użyteczności publicznej były składane rządziej. Dyskusje dotyczące REPowerEU, które toczą się obecnie ze wszystkimi państwami członkowskimi, stanowią dobrą okazję do udoskonalenia RRP w tych obszarach.

Oczekuje się również, że unijny system handlu uprawnieniami do emisji (ETS), obejmujący fundusz modernizacyjny, oraz proponowany nowy system handlu emisjami dla budynków i transportu drogowego, a także związany z nim Społeczny Fundusz Klimatyczny, zapewnią ogólne przychody co najmniej podobnego rzędu wielkości, przy czym kluczowym celem wykorzystania przychodów będą inwestycje w efektywność energetyczną. Ponadto w obecnie obowiązujących wieloletnich ramach finansowych w ramach funduszy polityki spójności (EFRR, Fundusz Spójności i Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji) zapewnione zostanie znaczne wsparcie na rzecz efektywności energetycznej i zrównoważonego transportu. W szczególności w ramach **programu InvestEU** zmobilizowane zostaną prywatne środki finansowe w celu wsparcia szeregu inwestycji w efektywność energetyczną poprzez współdzielenie ryzyka z partnerami wykonawczymi, w tym z grupą EBI. Dodatkowo wsparcie dla inwestycji w efektywność energetyczną zapewnią: wspólna polityka rolna, „Horyzont Europa” i program LIFE. Łącznie w ramach tych instrumentów na poziomie UE środki finansowe przeznaczone na wydatki związane z klimatem wynoszą do 626 mld EUR w ramach WRF na lata 2021–2027 i w ramach NextGenerationEU (choć środki te są przeznaczone dla kilku obszarów polityki poza efektywnością energetyczną).

Środki obejmujące pomoc państwa podlegają zasadom pomocy państwa. W wytycznych w sprawie pomocy państwa na cele związane z klimatem, energią i ochroną środowiska (CEEAG) przewidziano szerokie możliwości wspierania projektów w zakresie efektywności energetycznej. Mimo że na efektywność energetyczną przeznaczono znaczne finansowanie publiczne na szczeblu unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym, same te środki finansowe nie wystarczą do zaspokojenia potrzeb inwestycyjnych w zakresie efektywności energetycznej, a zatem dla osiągnięcia tych celów niezbędne jest zwiększenie inwestycji prywatnych. Dalsze potrzeby finansowe wynikają z konieczności podnoszenia i zmiany kwalifikacji pracowników, aby przeciwdziałać brakowi wykwalifikowanej siły roboczej do realizacji wielu planowanych środków, w tym m.in. instalacji energooszczędnych narzędzi, wydajnych urządzeń lub wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, a także środków dotyczących budynków oraz działań renowacyjnych.

Oznacza to z jednej strony jak najbardziej efektywne kosztowo wykorzystanie publicznego wsparcia finansowego w oparciu o instrumenty finansowe i innowacyjne programy finansowania. Aby to osiągnąć, Komisja będzie w dalszym ciągu propagować pomoc techniczną dla inwestycji w efektywność energetyczną, stosowanie innowacyjnych systemów finansowania efektywności energetycznej (takich jak spłata z rachunku i z podatku, zawieranie umów o poprawę efektywności energetycznej i modele oparte na wynikach) oraz produkty finansowe (takie jak kredyty hipoteczne stymulujące efektywność energetyczną i kredyty ekologiczne oraz systemy finansowania zakupu bezemisyjnych flot transportowych).

Mając na uwadze znaczenie opracowania systemów finansowania efektywności energetycznej poprzez połączenie instrumentów finansowych i dotacji, Komisja – przy wsparciu Europejskiego Banku Inwestycyjnego – zapewnia model¹¹, którego celem jest

¹¹ <https://www.fi-compass.eu/resources/factsheets-and-brochures/model-for-a-financial-instrument-with-a-grant-component>

wsparcie państw członkowskich w opracowaniu instrumentów finansowych na rzecz efektywności energetycznej oraz zwiększenie wykorzystania tych systemów w ramach funduszy polityki spójności.

Z drugiej strony zasadnicze znaczenie ma zacieśnienie współpracy z instytucjami finansowymi w zakresie inwestycji w efektywność energetyczną oraz zmobilizowanie ich aktywnego zaangażowania w realizację celów REPowerEU i Europejskiego Zielonego Ładu. W związku z tym Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, w dalszym ciągu udoskonala prace działającej z powodzeniem Grupy Instytucji Finansowych ds. Efektywności Energetycznej (EEFIG), na przykład w celu przekształcenia jej w europejską koalicję wysokiego szczebla na rzecz finansowania efektywności energetycznej przy udziale sektora finansowego. Dodatkowo Komisja przeanalizuje dodatkowe sposoby uruchomienia dalszych inwestycji prywatnych, np. poprzez normy portfela hipotecznego lub systemy płatności za wyniki.

Ze względu na potrzebę zwiększenia prywatnego finansowania efektywności energetycznej Komisja:

- we współpracy z państwami członkowskimi uruchomi europejską koalicję wysokiego szczebla na rzecz finansowania efektywności energetycznej przy udziale sektora finansowego w oparciu o powodzenie działalności Grupy Instytucji Finansowych ds. Efektywności Energetycznej (EEFIG);
- przeanalizuje dodatkowe środki mające na celu uruchomienie dalszych inwestycji prywatnych, np. poprzez normy portfela hipotecznego lub systemy płatności za wyniki.

5. ZARZĄDZANIE I PARTNERZY

Państwa członkowskie oraz ich władze i organizacje regionalne i lokalne są w stanie najlepiej dotrzeć do obywateli i przedsiębiorstw UE, aby zachęcić ich do podejmowania działań na rzecz oszczędności energii lub do inwestowania w środki w zakresie efektywności energetycznej. Komisja będzie wspierać takie wysiłki, gromadząc wiedzę fachową na temat najskuteczniejszych działań i dzieląc się nią z państwami członkowskimi, w miarę możliwości za pośrednictwem istniejących struktur, na przykład wspólnych działań w zakresie dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej i dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, lokalnych inicjatyw itp. W ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego Komisja pomaga państwom członkowskim w określeniu reform i inwestycji mających na celu stopniowe wycofywanie przywozu paliw kopalnych z Rosji, w tym w przyspieszenie wprowadzania i poprawę skuteczności środków w zakresie efektywności energetycznej. Komisja pragnie współpracować ze wszystkimi właściwymi podmiotami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi, aby zapewnić jak największe wsparcie i wymianę informacji.

Duże i małe miasta zamieszkuje trzy czwarte ludności UE i mają one największy potencjał wspierania działań na rzecz oszczędności energii. Dysponują również rozległą wiedzą o osobach dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem energetycznym oraz mają kontakt z takimi osobami. W tym kontekście najważniejszymi partnerami działań są: Porozumienie Burmistrzów oraz misja „100 inteligentnych miast neutralnych dla klimatu”. Ważnym aspektem zapewnienia wszystkim konsumentom możliwości odegrania swojej roli jest ulepszenie istniejących sieci współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi oraz sieci ekspertów i zainteresowanych stron działających na tych szczeblach. Na szczeblu międzynarodowym Światowe Porozumienie Burmistrzów

zapewnia kanał umożliwiający dotarcie do 11 000 miast, w tym w Ukrainie, które mogą zostać włączone do podobnych działań po zakończeniu konfliktu.

Komisja zamierza zbadać, czy w poszczególnych sektorach gospodarki istnieje możliwość utworzenia partnerstw na rzecz oszczędności energii z odpowiednimi zainteresowanymi stronami (np. w sektorze transportu, przemysłu, rolno-spożywczym, technologii informacyjno-komunikacyjnych, z uwzględnieniem ośrodków przetwarzania danych, gospodarki wodnej i energetycznym). Do zapewnienia ram dla gospodarstw domowych, przedsiębiorstw i usług można wykorzystać inne istniejące inicjatywy, np. inicjatywa na rzecz czystych wysp, inicjatywa dla regionów górniczych w okresie transformacji.

Gdy sytuacja staje się pilna, potrzebna jest rozległa wiedza lokalna i dostosowane do potrzeb wsparcie praktyczne, aby doradzać obywatelom, jak najlepiej połączyć wykorzystanie energii odnawialnej ze środkami w zakresie efektywności energetycznej lub jak zostać członkiem społeczności energetycznej działającej w zakresie energii odnawialnej. Wszystkim obywatelom należy zapewnić dostęp do informacji niezbędnych do podejmowania decyzji. Nawet działania podejmowane w trybie pilnym muszą zapewniać inkluzywność, równość i niedyskryminację.

W związku z powyższym Komisja:

- będzie w dalszym ciągu łączyć odpowiednie zainteresowane strony, partnerstwa na rzecz oszczędności energii, organizacje konsumenckie, partnerstwa i sojusze na rzecz umiejętności, Komitet Regionów, sieci lokalne i regionalne oraz władze centralne państw członkowskich, aby umożliwić wymianę najlepszych praktyk w zakresie środków oszczędności energii we wszystkich obszarach oraz monitorowanie wpływu środków oszczędności energii do następnej zimy;
- będzie w dalszym ciągu udzielać specjalistycznej pomocy technicznej w zakresie efektywności energetycznej, w tym za pośrednictwem Instrumentu Wsparcia Technicznego, polityki spójności i instrumentu ELENA, co pomoże władzom i zainteresowanym stronom w usuwaniu wąskich gardeł utrudniających wdrażanie programów na rzecz efektywności energetycznej;
- wzywa państwa członkowskie do przedłożenia do 1 lipca sprawozdania z działań podjętych w celu krótkoterminowego zmniejszenia zapotrzebowania. Państwa członkowskie zostaną również wezwane do przedstawienia dalszych działań, które przewidują, oraz ich oczekiwanych skutków, w tym w odniesieniu do ośrodków przetwarzania danych i przemysłowego ciepła odpadowego.

6. PODSUMOWANIE

Efektywność energetyczna jest kluczowym elementem Europejskiego Zielonego Ładu oraz unijnej strategii mającej na celu dekarbonizację gospodarki do 2050 r. w sposób racjonalny pod względem kosztów. Obecne wysokie ceny energii oraz wojna w Ukrainie na nowo rozbudziły potrzebę oszczędzania energii, aby jak najszybciej uniezależnić Unię Europejską od przywozu rosyjskich paliw kopalnych.

Jak wskazano w niniejszym planie, wymaga to zarówno średnio- i długoterminowych, strukturalnych środków w zakresie efektywności energetycznej, jak i natychmiastowych zmian. Będzie to wymagało odpowiednich sygnałów cenowych, inteligentnego korzystania z ograniczonych funduszy publicznych oraz większych inwestycji prywatnych, a także dalszego wsparcia wraz z towarzyszącą polityką na rzecz

konkretnych działań w terenie. Konieczne będzie większe zaangażowanie obywateli, władz lokalnych i regionalnych oraz innych podmiotów w celu zapewnienia silnego poczucia odpowiedzialności i szybkiego wdrożenia niezbędnych działań na rzecz oszczędności energii.

Wdrożenie zaleceń i działań przedstawionych w niniejszym komunikacie na temat oszczędzania energii w UE sprawi, że wszyscy będą mogli oszczędzać energię, a tym samym przyczynią się do zwiększenia niezależności energetycznej Europy.

Niewyczerpujący zestaw środków umożliwiających natychmiastową oszczędności energii

W tabeli poniżej przedstawiono niewyczerpujący wykaz ukierunkowanych środków, które mogą zapewnić znaczącą oszczędność energii w perspektywie krótkoterminowej (w okresie jednego roku). Przedstawiona szacunkowa oszczędność energii zależy od szeregu czynników, w tym od stopnia, w jakim poszczególne osoby reagują na kampanie reklamowe i informacyjne oraz inne zachęty. W związku z tym należy je traktować wyłącznie jako wskazówkę co do możliwej wielkości efektu na poziomie UE.

Ponadto skutki tych działań mogą się pokrywać. Na przykład taką samą oszczędność energii można byłoby osiągnąć dzięki kampanii informacyjnej lub zwiększeniu wykorzystania świadectw charakterystyki energetycznej oraz liczby ukierunkowanych kontroli energetycznych. Z tego względu nie można zsumować szacowanych skutków, aby w uzyskać ogólną wartość liczbową określającą oszczędności energii.

<i>Możliwe środki</i>	<i>Opis środków</i>	<i>Szacowane skutki w ciągu jednego roku (Mtoe)</i>
<i>Przekrojowe środki w zakresie usług energetycznych i środki finansowe</i>		
Kampania informacyjna na temat wielokrotnego marnotrawstwa energii w gospodarstwach domowych i małych przedsiębiorstwach	Ukierunkowana kampania informacyjna, w ramach której zachęca się obywateli do obniżenia temperatury ogrzewania i temperatury kotłów, unikania zużycia energii w godzinach szczytu, zamykania drzwi, wyłączania ogrzewania w nieużywanych pomieszczeniach, gaszenia świateł, zapobiegania przeciągom, obniżania zużycia energii w sklepach detalicznych. Taka kampania powinna obejmować również usługi doradcze, takie jak punkty kompleksowej obsługi lub zestawy środków w zakresie efektywności energetycznej dla obywateli i MŚP.	11 Mtoe
Certyfikacja i utrzymanie	Bezpłatne doradztwo, kontrole, audyty energetyczne i świadectwa charakterystyki energetycznej w celu zwiększenia świadomości i przedstawienia zaleceń dotyczących oszczędności energii, a także kontrole na miejscu systemów ogrzewania i przyspieszona konserwacja, aby ograniczyć marnotrawstwo.	3,5 Mtoe
Zmiana cen energii, aby zachęcać do mniejszego zużycia energii i paliwa	Rezygnacja z preferencyjnego traktowania paliw kopalnych i zryczałtowanych stawek za energię. Wprowadzenie progresywnych taryf i innych rozwiązań wspierających oszczędności oraz zachęcanie do przechodzenia z gazu na energię elektryczną.	2,4 Mtoe

Zachęcanie do zakupu bardziej efektywnych urządzeń	Zadaniem państw członkowskich jest udzielanie informacji i tworzenie zachęt. Interfejs klienta EPREL zapewnia łatwo dostępne i porównywalne informacje.	
Wprowadzenie innowacyjnych praktyk finansowania i dalsze wspieranie przedsiębiorstw usług energetycznych (ESCO)	Przyspieszone innowacyjne systemy finansowania i produkty finansowe mogą wspierać większe wykorzystanie środków w zakresie efektywności energetycznej i generować oszczędności energii w perspektywie krótkoterminowej (systemy finansowania z podatku i z rachunku, kredyty hipoteczne stymulujące efektywność energetyczną, finansowanie ESCO).	0,7 Mtoe
Inteligentniejsze praktyki kontroli w podstacjach sieci ciepłowniczych	Wprowadzenie inteligentnej kontroli i monitoringu w scentralizowanych podstacjach sieci ciepłowniczych, które nie są przystosowane do zapewnienia kontroli i usunięcia wahań temperatury zasilania oraz zwiększenia przepływu ciepłej wody do grzejników.	2,5 Mtoe
Budynki		
Korzystanie z ogrzewania i klimatyzacji w budynkach	Ustawienia domyślne w kotłach kondensacyjnych można często regulować, aby zwiększyć wydajność i zaoszczędzić do 8 % energii zużywanej do ogrzewania pomieszczeń i wody.	2,5 Mtoe
Szybkie wprowadzenie pomp ciepła dzięki specjalnym zachętom finansowym	Uruchomienie zachęt finansowych i podatkowych w celu szybkiego wprowadzenia pomp ciepła, na przykład poprzez obniżenie podatku VAT i wprowadzenie zobowiązania efektywności energetycznej. Dodatkowe dotacje na wymianę kotłów na paliwa kopalne w celu bezpośredniego zrównoważenia zapotrzebowania na gaz ziemny.	1,5 Mtoe
System automatyki budynków i zarządzania energią	Zachęcanie do instalowania systemów automatyki i sterowania budynku, które monitorują i automatycznie regulują zużycie energii w budynkach.	1,5 Mtoe
Przekazywanie informacji o łatwych do zainstalowania środkach izolacji w budynkach	Zajęcie się kwestią zastosowania łatwych do zainstalowania środków izolacji na poddaszach i dachach, a także stosowania energooszczędnych okien i szyb zespolonych.	1,5 Mtoe
Przemysł		
Audyty energetyczne i działania mające na celu ograniczenie utraty ciepła	Zachęcanie do przeprowadzania audytów pod kątem utraty ciepła i podejmowania działań mających na celu unikanie utraty ciepła w procesach wysokotemperaturowych	2,5 Mtoe

	Zachęcanie MŚP do przeprowadzania audytów.	
Przyspieszenie i wspieranie finansowo zastępowania systemów bazujących na paliwach kopalnych odnawialnymi źródłami energii.	Zachęty, takie jak ulgi podatkowe lub dotacje, mające na celu przyspieszenie wymiany systemów bazujących na paliwach kopalnych odnawialnymi źródłami energii, w szczególności w istniejących budynkach wyposażonych w kotły starsze niż 12 lat.	5 Mtoe

Jeżeli chodzi o transport, na szczeblu lokalnym, regionalnym lub krajowym można wprowadzić różne środki korzystne dla wszystkich, jak przedstawiono w tabeli poniżej, zgodnie ze strategią na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności, a w szczególności z nowymi ramami polityki w zakresie mobilności w miastach. Organy publiczne, przewoźnicy i pracodawcy lub inne podmioty (z podziałem na poszczególne środki) mogą szybko wdrożyć te działania lub przyspieszyć ich realizację.

Możliwy środek	Potencjalne oddziaływanie (w zależności od konkretnego projektu)	Opis środka
Wspieranie wprowadzania elektrycznych samochodów osobowych, samochodów dostawczych i autobusów o większej efektywności	Wysokie	• Kontynuacja/rozszerzenie wsparcia publicznego dla zakupu zrównoważonych pojazdów • Specjalne systemy wsparcia dla flot specjalistycznych i własnych środków transportu (taksówki, flota wspólna, flota logistyczna, autobusy) • Inwestycje w publicznie dostępną infrastrukturę do ładowania i uzupełniania paliw (publiczne i prywatne podmioty rynkowe) • Wspieranie rozwoju prywatnej infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych (w domu/w biurach/w przedsiębiorstwach) poprzez dotacje lub bodźce podatkowe • Inwestycje w infrastrukturę bezemisyjnego transportu publicznego w celu ograniczenia korzystania z samochodów prywatnych (metro, tramwaje, pociągi miejskie, trolejbusy)
Zachęcanie do zmniejszania prędkości podczas jazdy	Średnie lub wysokie	• Ograniczenie prędkości na autostradach • Zalecenie wprowadzenia stref, w których obowiązuje ograniczenie prędkości, na obszarach miejskich • Tworzenie stref wolnych od samochodów w celu ułatwienia „miękkiej” mobilności
Obniżenie ceny	Średnie lub	• Obniżenie cen transportu publicznego

transportu publicznego i kolei	wysokie	i kolejowego w oparciu o wsparcie publiczne dla operatorów
Zachęcanie do chodzenia pieszo, jazdy na rowerze i mikromobilności w miastach	Średnie lub wysokie	• Wsparcie dla bezpłatnych wypożyczalni rowerów i innych rozwiązań w zakresie mikromobilności • Zachęcanie do zakupu rowerów poprzez dopłaty do zakupu rowerów lub ulgi podatkowe/obniżenie podatku VAT • Zachęty/nagrody dla pracowników korzystających z transportu publicznego lub aktywnych środków transportu w dojazdach do pracy • Inwestowanie w nowe ścieżki rowerowe w miastach/wokół miast oraz ścieżki rowerowe prowadzące do miast • Promowanie/ zachęcanie do dostarczania przesyłek na ostatnim etapie dostawy do odbiorcy (<i>last-mile delivery</i>) rowerami towarowymi lub mniejszymi dostawczymi pojazdami elektrycznymi • Zwiększenie możliwości przewożenia rowerów w środkach transportu publicznego (pociąg, metro)
Propagowanie bardziej efektywnej jazdy i eksploatacji pojazdów towarowych oraz dostaw towarów	Średnie	• Zapewnienie lepszego/pełnego załadunku pojazdów ciężkich dzięki lepszemu planowaniu/lepszym danym • Optymalizacja rozwiązań w zakresie dostaw multimodalnych, w tym poprzez rozwiązania bezemisyjne i stacje odbioru na ostatnim etapie dostawy • Oferowanie szkoleń z zakresu ekologicznej jazdy • Przyspieszenie wprowadzania usług ITS
Dni bez samochodu	Niskie lub średnie	Organizacja dni bez samochodu w miastach
Dostosowanie istniejących systemów opłat drogowych	Niskie lub średnie	Systemy opłat drogowych zmniejszające zagęszczenie ruchu w godzinach szczytu lub zachęcające do korzystania z bardziej zrównoważonych pojazdów